

Vergoeding van kosten van ongereguleerde belangenbehartigers

door Petra Oskam
| advocaat bij Kennedy Van der Laan

Op 28 januari 2022 wees de Hoge Raad een arrest¹ over een door Achmea in diverse polisvoorwaarden gehanteerd beding over de vergoeding van de kosten van een door een verzekerde ingeschakelde contra-expert. Dit beding bepaalt dat de redelijke kosten van de door de verzekerde ingeschakelde contra-expert alleen voor vergoeding in aanmerking komen als, kort gezegd, het om een NIVRE-expert gaat of een expert die bij een vergelijkbare beroepsorganisatie is ingeschreven.

In de personenschadebranche zijn zowel georganiseerde als ongeorganiseerde belangenbehartigers actief. Het Nationaal Keurmerk Letselschade beoogt het kaf van het koren te scheiden en een overzicht te bieden van de belangenbehartigers die aantoonbaar kwaliteit leveren. Het is de wens dat professionele verwijzende partijen (zullen gaan) verwijzen naar keurmerkhoudende organisaties of naar gespecialiseerde

(LSA- en/of ASP-)advocaten. Dit alles ter bescherming van het slachtoffer, dat zich in een kwetsbare positie bevindt. Dat laat echter onverlet dat het beroep van belangenbehartiger niet gereguleerd is en dat iedereen, ook zonder enige aantoonbare kennis of kwalificatie, zich als belangenbehartiger in de personenschadebranche kan begeven.² Bij het bepalen van de redelijke omvang van de buitengerechtelijke kosten is de

specialisatie van de belangenbehartiger relevant. Diverse verzekeraars hanteren een beleid waarin de hoogte van het te vergoeden uurtarief afhankelijk is van de kwaliteit van de belangenbehartiger.³ Hoewel voornoemde uitspraak van de Hoge Raad geen betrekking heeft op de in letselschadezaken te vergoeden buitengerechtelijke kosten, bevat de uitspraak wel interessante overwegingen die ook – naar analogie – toepasbaar zijn

in letselschadezaken. Ik bespreek hierna de uitspraak van de Hoge Raad en sta daarna stil bij de relevantie van de overwegingen van de Hoge Raad bij het bepalen van de redelijke omvang van buitengerechtelijke kosten in letselschadezaken.

Uitspraak Hoge Raad

In de uitspraak van de Hoge Raad gaat het, voor zover relevant voor de parallel die ik wil trekken met letselschadezaken, om het volgende feitencomplex. Ombudsman Schadeverzekeringen Nederland (OSN), een stichting die het behartigen en beschermen van de belangen van verzekerden beoogt, startte een procedure tegen Achmea. OSN beoogde een aantal bedingen die Achmea in de bij verschillende schadeverzekeringsproducten gehanteerde polisvoorwaarden hanteert onredelijk bezwarend te laten verklaren in de zin van artikel 6:240 BW. Deze bedingen zijn niet alle exact hetzelfde geformuleerd, maar komen op het volgende neer. De redelijke kosten van de door de verzekerde ingeschakelde contra-expert komen alleen voor vergoeding door Achmea in aanmerking, als de contra-expert is ingeschreven i) in het register van het NIVRE of ii) bij een vergelijkbare beroepsorganisatie, die a) zich aan de Gedragscode schade-expertise-organisaties van het Verbond van Verzekeraars houdt en b) in haar statuten en reglementen een duidelijke klacht- en tuchtprocedure en eisen voor permanente opleiding voor experts heeft opgenomen. Volgens Achmea bevatten deze bedingen kwaliteitseisen die ook in het belang van haar verzekerden zijn.

In de door Achmea in cassatie bestreden uitspraak van het hof werden de vorderingen van OSN toegewezen voor zover deze betrekking hebben op de in het beding gestelde eisen aan de contra-expert en aan de organisatie waarbij deze moet zijn aangesloten. Het volgende was daartoe redengevend. Op grond van artikel 7:959 lid 1 BW moet de verzekeraar de redelijke kosten voor het vaststellen van de schade vergoeden. Of in een concreet geval de kosten van de expert vergoed moeten worden, en zo

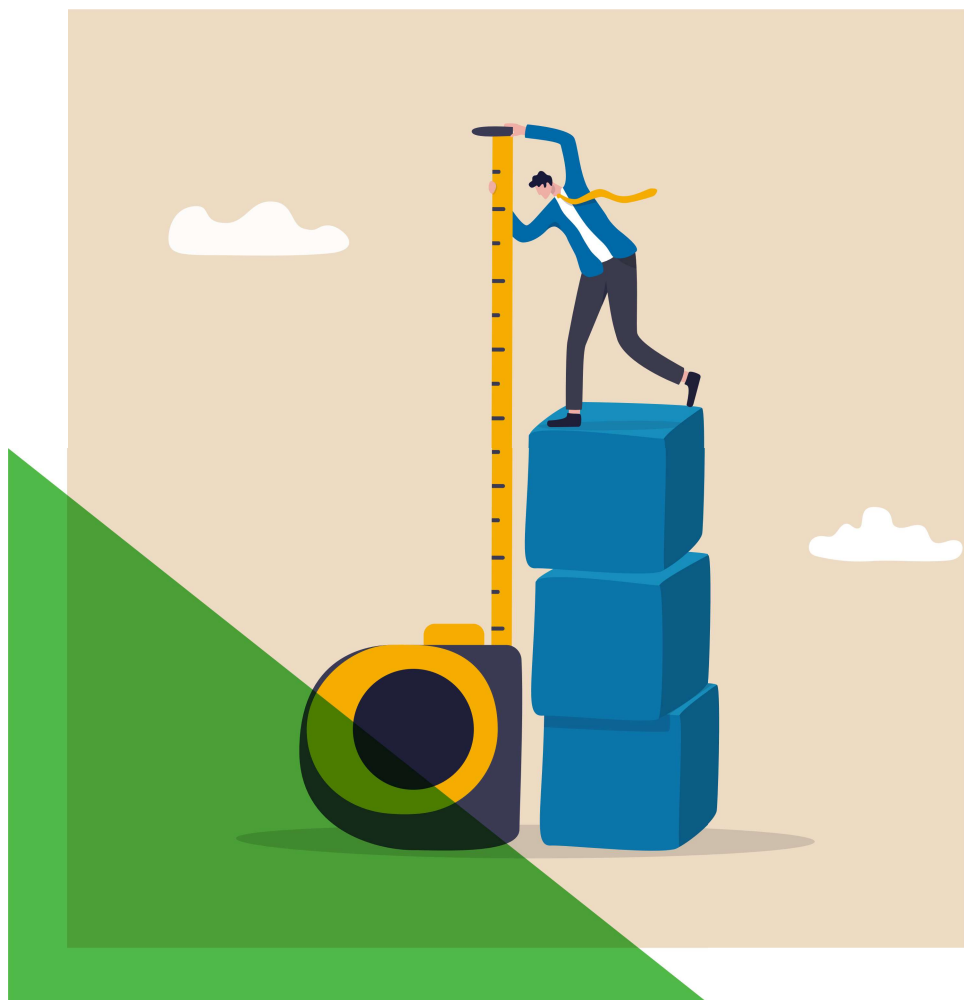
ja, voor welk bedrag, wordt bepaald aan de hand van de dubbele redelijkheidstoets van artikel 6:96 BW. Zowel het inschakelen van de expert als de omvang van diens kosten dienen daarbij redelijk te zijn. Volgens het hof is het inderdaad, zoals ook Achmea betoogt, in het belang van verzekerden dat een contra-expert aan bepaalde kwaliteitseisen voldoet. Maar, zo overweegt het hof, het is niet uitgesloten dat een contra-expert die niet aan de door Achmea gestelde voorwaarden voldoet, toch in staat is om een kwalitatief goede contra-expertise uit te voeren (r.o. 3.8). Volgens het hof heeft een verzekerde in beginsel dan ook de vrijheid om een eigen deskundige te kiezen, **“mits die persoon naar objectieve maatstaven redelijkerwijs in staat moet worden geacht een deskundig advies uit te brengen.”**

De door Achmea gehanteerde bedingen zijn dan ook in strijd met artikel 7:959 lid 1 BW, voor zover daarin is bepaald dat

alleen kosten die zijn gemaakt voor contra-experts die aan de eisen uit de polisvoorwaarden voldoen, voor vergoeding in aanmerking komen. Over het door Achmea in de procedure naar voren gebrachte argument, dat zij niet ten nadele van verzekerden is afgeweken van het in artikel 7:959 lid 1 BW bepaalde, overwoog het hof dat het op zichzelf juist is dat de kwaliteitseisen in het belang van de verzekerde kunnen zijn. Tot op zekere hoogte waarborgen deze eisen dat een expert daadwerkelijk deskundig is. Zekerheid geven die eisen echter niet, en bovendien beperken die eisen de keuzevrijheid.

De Hoge Raad verwierp de tegen voornoemde oordelen van het hof gericht cassatieklachten. De Hoge Raad overwoog het volgende (r.o. 3.2.4):

“Een beperking van de mogelijkheid van de verzekerde om voor rekening van de verzekeraar een eigen expert ▶

Aan welke minimumvereisten moet een belangenbehartiger voldoen om in staat moet worden geacht een deskundig advies uit te brengen?

in te schakelen, is in strijd met art. 7:959 lid 1 BW als die beperking verder gaat dan uit de dubbele redelijkheidstoets volgt. Dat geldt ook als deze beperking erop is gericht de verzekerde te beschermen door de kwaliteit van de ingeschakelde experts te waarborgen. Indien verzekeraars verzekerden in dit opzicht richting willen geven en zekerheid willen bieden, kunnen zij in de voorwaarden opnemen dat zij vergoeding van expertisekosten niet zullen weigeren op gronden die verband houden met de ingeschakelde expert als de verzekerde een expert heeft ingeschakeld die aan bepaalde voorwaarden voldoet, en

dat de vergoeding van de kosten van een expert die niet aan die voorwaarden voldoet ervan afhangt of het inschakelen van die expert in het concrete geval redelijk is.”

Achmea mag kortom in haar polisvoorwaarden aan het vergoeden van de kosten van een contra-expert niet de voorwaarde stellen dat deze experts zijn ingeschreven bij het NIVRE of, kort gezegd, een vergelijkbare organisatie. Dit arrest ziet op in polisvoorwaarden gestelde eisen, en is daarom niet één op één toepasbaar in personenschadezaken. Toch is er een parallel te trekken die ik hierna aan de orde stel.

Welke betekenis heeft deze uitspraak voor de personenschadebranche?

Zoals ik in de inleiding opmerkte, maken diverse verzekeraars voor de vraag naar de (dubbel) redelijke omvang van door belangenbehartigers in personenschadezaken in rekening gebrachte kosten onderscheid naar kwaliteit. Ook in procedures wordt dit onderscheid gemaakt. Een gespecialiseerde belangenbehartiger komt een hoger uurtarief toe dan een niet-gespecialiseerde belangenbehartiger.⁴ Het beroep van belangenbehartiger is echter niet beschermd. Dit terwijl het ter bescherming van het slachtoffer – dat doorgaans geen kennis heeft van de personenschadebranche – wel wenselijk kan zijn dat hij zich laat bijstaan door een gespecialiseerde of gereguleerde

belangenbehartiger, die onderworpen is aan tucht- of klachtrecht en aan wie opleidings- en nascholingseisen worden gesteld. De vraag kan worden gesteld of aansprakelijke verzekeraars in het belang van het slachtoffer kunnen 'afdwingen' dat een slachtoffer zich laat bijstaan door een dergelijke gespecialiseerde belangenbehartiger, door het standpunt in te nemen dat de kosten van niet gespecialiseerde of gereguleerde belangenbehartigers niet voor vergoeding in aanmerking komen.

Anders dan in voornoemde uitspraak gaat het in letselschadezaken om de rechtsverhouding tussen de benadeelde (vaak: niet verzekerde) enerzijds en de aansprakelijke verzekeraar anderzijds. In die rechtsverhouding is artikel 7:959 BW niet aan de orde. Wel wordt ook in die rechtsverhouding de omvang van de buitengerechtelijke kosten bepaald aan de hand van de dubbele redelijkheidstoets van artikel 6:96 BW. Als voornoemde uitspraak naar analogie wordt toegepast op personenschadezaken, lijkt de in de vorige alinea gestelde vraag ontkennend te moeten worden beantwoord: de benadeelde heeft ten aanzien van de in te schakelen belangenbehartiger keuzevrijheid, en mag zich ook laten bijstaan door een ongeorganiseerde belangenbehartiger – zonder dat dit op straffe van het voor eigen rekening blijven van de gemaakte kosten wordt tegengeworpen door de verzekeraar. Het hof overweegt echter ook, en die overwegingen blijven staan in cassatie, dat een verzekerde in beginsel de vrijheid heeft om een eigen deskundige te kiezen **“mits die persoon naar objectieve maatstaven redelijkerwijs in staat moet worden geacht een deskundig advies uit te brengen.”**

Als de verzekerde een deskundige kiest die niet in staat moet worden geacht om een deskundig advies uit te brengen, komen diens kosten, zo volgt uit deze overweging, in beginsel binnen het toetsingskader van artikel 7:959 BW jo. artikel 6:96 BW niet voor vergoeding in aanmerking. Relevant is ook de volgende overweging van de Hoge Raad (r.o. 3.2.4):

“Indien verzekeraars verzekeren in dit opzicht richting willen geven en zekerheid willen bieden, kunnen zij in de voorwaarden opnemen dat zij vergoeding van expertisekosten niet zullen weigeren op gronden die verband houden met de ingeschakelde expert als de verzekerde een expert heeft ingeschakeld die aan bepaalde voorwaarden voldoet, en dat de vergoeding van de kosten van een expert die niet aan die voorwaarden voldoet ervan afhangt of het inschakelen van die expert in het concrete geval redelijk is.”

Ook niet-georganiseerde experts kunnen onder omstandigheden in staat worden geacht om een deskundig advies uit te brengen. Het is op grond van artikel 150 Rv aan het slachtoffer om de dubbele redelijkheid van de gemaakte kosten aan te tonen.

Deze overwegingen bieden perspectief: kennelijk mogen er binnen het kader van de dubbele redelijkheidstoets wel bepaalde voorwaarden aan de expert worden gesteld. Vraag is wel hoever deze voorwaarden mogen gaan. Aan welke minimumvereisten moet een belangenbehartiger voldoen om te kunnen kwalificeren als een persoon die naar objectieve maatstaven redelijkerwijs in staat moet worden geacht een deskundig advies uit te brengen? Uit het hier besproken arrest volgt dat de Hoge Raad inschrijving bij het NIVRE of een vergelijkbare organisatie niet nood-

zakelijk vindt om aan deze minimumvereisten te voldoen. Met andere woorden: ook niet-georganiseerde experts kunnen onder omstandigheden in staat worden geacht om een deskundig advies uit te brengen. Het is op grond van artikel 150 Rv aan het slachtoffer om de dubbele redelijkheid van de gemaakte kosten aan te tonen. Het slachtoffer zal ten aanzien van de vraag of het redelijk was om deze belangenbehartiger in te schakelen, moeten aantonen dat de belangenbehartiger naar objectieve maatstaven in staat moet worden geacht om deskundige bijstand te verlenen. Hoewel het beroep van belangenbehartiger in letselschadezaken niet beschermd is, zijn er intussen meerdere organisaties en kwaliteitsverenigingen waarbij belangenbehartigers zich kunnen aansluiten, zoals het NIVRE, het NKL, de LSA en de ASP. Naarmate meer belangenbehartigers zijn aangesloten bij dergelijke organisaties en kwaliteitsverenigingen, wordt het mijns inziens steeds minder goed houdbaar om succesvol te betogen dat ook ongereguleerde belangenbehartigers aan de te stellen kwaliteitseisen voldoen. Om welke reden immers sluiten zij zich niet aan, en zijn zij – kennelijk – niet genegen om zich te onderwerpen aan tucht- of klachtrecht en aan verplichte opleidings- en nascholingseisen? Goede voorlichting aan slachtoffers is daarbij mijns inziens essentieel. Het slachtoffer moet aan het begin van het schaderegelingsproces niet alleen goed worden geïnformeerd over de mogelijkheid van het inschakelen van een belangenbehartiger, maar ook over het onderscheid tussen gespecialiseerde of georganiseerde belangenbehartigers en belangenbehartigers die wel aan kwaliteitseisen voldoen en onderworpen zijn aan tucht- of klachtrecht. Op die manier kunnen verzekeraars eraan meewerken dat misstanden zoveel mogelijk worden voorkomen. ▀